

устоявшиеся традиции использования лучших достижений национальной музыкальной культуры.

Ключевые слова: педагогические учебные заведения, музыкальные дисциплины, опыт, учительские семинарии, учительские институты, курсы учителей, искусство, пение.

Grishchenko Y. V. Art in the professional training of teachers: a retrospective analysis of the experience.

Annotation. The article considers the peculiarities of development of pedagogical education in Ukraine in the second half of XIX – early XX century. Analyzed the content of vocal and choral training in educational institutions of the study period, which continued the established tradition of using the best achievements of national musical culture.

Keywords: teacher training institutions, musical discipline, experience, teachers' seminaries, teacher institutes, courses, teachers, art, singing.

УДК 378.015.311:7.071

Каленюк О. М.,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого мистецтва Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ІСТОРИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Анотація. У статті проведено аналіз художньо-педагогічної освіти періоду XVII-XXI століття. Проаналізовано ефективність академічної системи освіти та її реформування на підґрунті концептуальних ідей учених епохи Просвітництва.

Розглянуто дидактичні та теоретичні методи формування фахових знань художника-педагога. Здійснено намір осмислення періодизації художньо-педагогічної освіти. Окреслено домінуючі методологічні підходи у викладанні фахових предметів у сучасній освіті. Визначено пріоритетні напрями у формуванні фахових знань майбутнього митця.

Ключові слова: академізм, художньо-педагогічна освіта, художник-педагог, методологічні підходи.

Постановка проблеми, її зв'язок із важливими завданнями. Ключова проблема сьогодення – формування освітньої системи, сприятливої для становлення творчої особистості. На сучасному етапі цивілізаційного розвитку зростає соціальна відповідальність освіти за якість підготовки майбутніх педагогів у різних сферах мистецької діяльності, зокрема майбутніх художників-педагогів.

Наукове осмислення процесів розвитку мистецької освіти здійснюють на основі проекту Національної стандартної класифікації освіти (НСКО, 2014 р.) відповідно до Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО, 2013 р.), тобто спостерігаємо одночасне застосування формальної і неформальної освіти, яка буде перехідною зоною від традиційної педагогічної теорії до сучасних освітніх концепцій [7, с. 99].

Здобуття фахових знань студентів-митців відбувається в контексті художньо-педагогічної освіти. Аналіз дидактичних методів фахової підготовки майбутнього художника-педагога на різних історичних етапах дозволяє простежити особливості формування системи художньо-педагогічної освіти та оптимальні освітні напрями у діяльності педагогів у середніх, професійних та вищих освітніх установах, які будуть узгоджені з сучасними соціокультурними потребами.

У дослідженні тенденцій розвитку загальної мистецької освіти в країнах ЄС науковець Л. Волинець відзначає інтенсивний розвиток у площині освітньо-культурної політики, наголошує на зростанні порівняльних досліджень у цій сфері і зазначає важливість використання потенціалу мистецької освіти для особистісного становлення учнівської молоді та збереження і розвитку культурної спадщини людства [2, с. 40].

Аналіз останніх досліджень і публікацій із проблеми, виокремлення невирішених її частин.

Проблему професійної підготовки майбутніх учителів у вищих педагогічних закладах розв'язували О. Мороз, А. Алексюк, О. Іванців, В. Борисов та ін. Теоретичні, методичні аспекти фахової підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін представлені у доробках сучасних науковців О. Отич, Н. Миропольської, В. Орлова, О. Рудницької, Г. Падалки, О. Щолокової, В. Радкевич, Л. Масол. Питання історії формування та розвитку художньої освіти в Україні досліджували Є. Белютіна, В. Ворожбит, О. Головка, І. Малиніна, Н. Молева, В. Нємцова, В. Рубан, Ю. Турченко, О. Шевнюк, Р. Шмагало, Н. Яворська.

Теоретико-методологічні питання художньо-педагогічної освіти розглядаємо комплексно, під кутом зору мистецької (зокрема художньої) та педагогічної освіти як дидактичний процес опанування фахових знань, навиків, поглядів, мислення у системі підготовки вчителя в різних сферах образотворчої (мистецької) діяльності [4, с. 59]. Наукові праці дослідників на межі педагогіки і мистецтва присвячені більшою мірою проблемам музично-педагогічної освіти і меншою – художньо-педагогічної.

Формулювання мети статті. Метою статті є аналіз теоретичних і методичних аспектів української художньо-педагогічної освіти в контексті європейської на різних історичних етапах розвитку суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів.

Спроби узагальнення досвіду навчання і виховання в галузі образотворчого мистецтва, виділення теоретичних основ цього процесу були розпочаті у найбільш розвинених країнах Давнього Світу – Китаї, Індії, Єгипті, Греції. Всі знання того періоду про природу, людину, суспільство акумулювалися у філософії. У всезагальній системі знань, якою була філософія тих часів, містяться перші дослідження з питань педагогічної теорії і практики.

У середньовічні часи досягнення реалістичного мистецтва грецьких митців не були затребуваними. Затиснута у межах теології і схоластики педагогіка втратила прогресивні риси періоду античності. Середньовічна Європа жила в іудейсько-християнських ідейних координатах, і художники Середньовіччя не використовували ні принципів побудови зображення на площині, якими користувалися великі майстри Стародавньої Греції, ні досягнень у галузі методики навчання.

Не применшуючи своєрідності та художньої цінності середньовічного мистецтва, відзначимо лише ранній ступінь аналітичного, схематизованого опанування об'єкта зображення, слабе володіння малюнком як основою образотворчого мистецтва, і водночас своєрідний «застій» у методах навчання. Безсистемним також було навчання художніх ремесел, що ґрунтувалося на копіюванні зразків.

У часи Відродження європейські майстри і педагоги наслідували античність і мало торкалась

питань дидактики, не зважали на проблеми навчання образотворчого мистецтва. XVII століття вважають періодом становлення нової педагогічної системи – академічної. У межах створеної системи було започатковано ставити чіткі вимоги не лише до учнів, а й до педагогів. Викладачі академій прагнули удосконалити процес засвоєння навчального матеріалу.

Важливим підґрунтям у систематизації художньо-педагогічної освіти було відкриття в 1575 р. Болонської Академії, яка вважається прототипом пізніше створених державних академій. Саме у Болонській академії започатковано напрям академізму у викладанні предметів образотворчого циклу, притаманний тогочасному мистецтву. Студентам читали лекції з естетики, анатомії, літератури, перспективи, теорії тіней. Мистецьку освіту здійснювали одночасно з науковим просвітництвом і вихованням високих ідей. Продовжуючи гуманістичні традиції епохи Відродження, в центрі просвітницької філософії ставили проблеми пізнавальних можливостей людини та її сутності. З'явився новий ідеал – людини освіченої з широким світоглядом.

Академізм ґрунтувався на вихованні молодих митців у дусі дотримання зразків античного мистецтва та італійського Відродження [8, с. 33-35]. На основі цього напрямку розроблено модель методології мистецької освіти, зокрема «законодавчу методологія». Прихильники «законодавчих» методологій здебільшого були представниками або послідовниками класичних академій мистецтв, що започаткували явище академізму.

Досвід Болонської академії сприяв організації в XVII-XIX ст. академій «витончених мистецтв» (танцю, драматичного мистецтва, музики), в яких були започатковані дидактичні принципи систематичної

освіти, передавання професійного досвіду в сфері професійної мистецької майстерності оволодіння класичною спадщиною та національними традиціями. Згодом окремі академії трансформували в театри, консерваторії, вищі навчальні заклади художнього типу [8, с. 35]. Ідеї та принципи, сформульовані художниками Болонської академії в галузі образотворчого мистецтва, стали підґрунтям утворення художніх академій у Європі.

Чітка система художньої освіти, встановлена в академіях, активно вплинула на викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітніх школах. Загальні міркування про користь малювання як загальноосвітнього предмета свого часу висловили чеський педагог Я.-А. Коменський і англійський учений Д. Локк.

Не менш важлива роль французького Просвітництва середини XVIII ст. в художній освіті. Французькі просвітники прагнули шляхом розвитку наук і мистецтв реформувати освіту. Теоретичні праці Я.-А. Коменського, Дж. Локка, Ж.-Ж. Руссо були важливим підґрунтям у формуванні художньо-педагогічної думки того часу для становлення академічної системи освіти. На теперішньому етапі розвитку науки їхні праці допомагають поєднати теорію мистецтва і теорію педагогіки, доповнити принципи мистецтва дидактичними.

У перших університетах, відкритих в епоху Середньовіччя, постала єдність ремесла й інтелектуального мистецтва. У структурі типового середньовічного університету функціонували, як правило, чотири факультети. Обов'язковим для всіх студентів був «артистичний» (підготовчий) факультет, де викладали «сім вільних мистецтв» [1]. Поступово було утворено Паризький університет у Франції,

Оксфорд і Кембридж в Англії, Саламанка в Іспанії, Празький і Краківський університети в Центральній Європі, університети Німеччини.

Ідеї Просвітництва, які широко охопили західноєвропейські країни, знаходять сильний відзвук і на українських землях. У результаті міцних економічних, торгівельних і культурних зв'язків із Заходом, бурхливим розвитком міст, виник природній попит на людей з високою освітою, кваліфікованих спеціалістів, у різних галузях науки і культурного життя. Українці, здобуваючи вищу освіту за кордоном, сприяли поширенню і утвердженню на батьківщині досягнень науки і культури.

В Україні першочергово було сформовано систему підготовки учителів початкової школи. Підготовку таких фахівців здійснювали у вчительських семінаріях і педагогічних класах жіночих гімназій, жіночих єпархіальних училищах, вчительських інститутах. Учителями середніх навчальних закладів призначали, як правило, випускників університетів і деяких інших вишів непедагогічного профілю (художніх, духовних академій).

Важливим поворотом у бік західноєвропейської освіти було відкриття у першій половині XVII століття Київського колегіуму, що згодом став першим вищим навчальним закладом у східних і південних слов'ян – Києво-Могилянською Академією.

Характерною ознакою мистецької освіти у XVIII столітті відзначають посилення інтересу до вивчення історії культури і, відповідно, до критики і полеміки академічної системи. Недоліками академізму вважають схематизм і канонізм. Митці часто вдавалися до умовних схем та алегорії, особливо в жанрі історичного живопису. У часи Великої французької революції (1789-1794) суспільство визнало своїх національних

героїв. Відтак, художники вже могли перейти до відображення новітніх зразків людської величі [3, с. 111].

Просвітницькі ідеї європейської культури поширювали в Україні наприкінці XVIII – на початку XIX століття. Це – доба національно-культурного відродження, яке мало власні джерела, історичні традиції і сприяло пробудженню української народності [9, с. 209].

З початку XIX століття в Україні функціонували ліцеї, гімназії, університети, а навчальні дисципліни художнього змісту викладали випускники художніх академій. У Києві, Львові, Одесі, Харкові на базі цих закладів відкривали художні училища як «ланки професійної освіти між провінцією та столицею». Таким чином в Україні утворилися головні художньо-педагогічні центри.

У XIX столітті було започатковано новий мистецький напрям – реалізм. Реалістичне мистецтво суперечило академізму. Митці мали змогу без академічного перебільшення й алегорії якнайповніше показати «правду життя», заперечуючи всі інші художні системи, які ґрунтувалися на ідеалізації (класицизм) чи домислах (романтизм).

Процес подолання академізму і вкрай застарілих елементів «мистецького вишколу» найбільше загострився у XIX столітті і здійснювався як колективно (барбизонці, бойчукісти), так і під впливом видатних художників-педагогів (А. Ашбе, Ш. Холлоші; в Україні – А. Ерделі, О. Мурашко, О. Новаківський).

Таким чином ідеї Просвітництва започаткували класицизм у мистецтві як провідний напрям художніх академій того часу і, відповідно, в училищах, в яких здійснювали підготовку майбутніх учителів малювання. Цей напрям достойно завершив розвиток художньої

культури XVIII століття і слугував, як і просвітницькі ідеї, фундаментом художньо-педагогічної освіти.

Прикметним явищем у малярстві початку XX століття є відхід українських митців від мистецьких традицій Петербурга і їх наближення до нового мистецтва, джерелом якого було українське народне мистецтво. Значною подією для розвитку українського мистецтва вважаємо відкриття Української Академії Мистецтв в Києві в грудні 1917 р., яку очолив художник-графік Юрій Нарбут. «Короткий період української державності був тим засівом, що з нього поволі мали вирости зерна нової української відродженої культури в різному змісті і в різних виявах» [9, с. 409].

Починаючи з 1918 року підґрунтя української мистецької школи формувалося на основі розв'язання проблем історії та теорії мистецтв, а також принципів питань методології мистецької освіти. Однак в умовах ідеології панівного політичного режиму було зведено нанівець реформи професійно-художньої освіти 1910-1920-х років, що мала би розпочатися відкриттям факультетів спеціальної художньо-педагогічної підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів у художніх вишах [11, с. 28].

У 1931-1934 роках здійснюється реорганізація освіти у напрямі русифікації. Мистецькі, педагогічні інститути, всі вищі школи мусили дотримуватись директив із Москви.

Естетика образотворчого мистецтва завжди впливала на викладання дисциплін образотворчого циклу і в академіях, і, відповідно, в загальноосвітній школі. На початку XX століття набув поширення формалістичний напрям у мистецтві та естетиці. Формалістичні течії в мистецтві XIX-XX століття, відкидаючи основи реалістичного зображення,

породили розвиток формалістичних тенденцій в системі освіти.

Художники-педагоги радянських часів нищівно критикували формалістичні теорії незважаючи на переваги й здобутки. Серед позитивних ознак формалістичних теорій – звернення до психології особистості й експериментальної педагогіки, відображення внутрішнього (психічного) світу людини в творчості.

Відомий художник-педагог Д. Кардовський (1866-1943) в 1937 році, проаналізувавши зміст загальної й академічної освіти, зініціював створення спеціальних педагогічних курсів підготовки вчителів малювання. Особливістю цих курсів було вивчення дисциплін художнього спрямування за ускладненою програмою. У 1939 році ці курси реорганізували у спеціальний художньо-графічний вчительський інститут, на основі якого було започатковано відкриття художньо-графічних факультетів державних педагогічних інститутів. В основу системи художньої освіти на факультетах були покладені педагогічні принципи і художній метод Д. Кардовського. Педагог відстоював принципи реалістичного мистецтва, навчав не лише розуміти, бачити і будувати форму, але й глибоко її аналізувати. Основою авторського методу викладання слугував принцип спрощення складної форми предметів до найпростіших геометричних форм [6, с. 208]. Цей принцип є актуальним і для сучасної освіти майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Західноєвропейську традицію поваги до творчого самовираження учнів відображено в теорії та практиці митців-педагогів І. Кулеця, О. Архипенка, І. Мірчука, Ле Корбюзьє та інших. Пропагування означеного принципу спричинило розвиток пограничних станів мистецтва поміж квітетом образотворчого,

декоративно-ужиткового, архітектури та дизайну, сприяла їхній кооперації в мистецьких школах. Традиційні (академічні) і модерністичні категорії композиції і колористичної грамоти синтезувалися еволюційно, відповідно до успадкованих методів школи й особистого творчого потенціалу провідних митців-педагогів [11].

За період ХХ століття утворилася система педагогічної освіти, що охоплювала педагогічні інститути і педагогічні училища; класичні університети, в яких навіть на педагогічних відділеннях педагогіка була представлена доволі скупо. Загалом художньо-педагогічна освіта була централізовано керована, хоча частково орієнтувалася на мистецьке життя у найбільших (Київ, Харків, Одеса, Львів), і в численних провінційних культурних центрах України. Визначальну роль у цьому процесі відігравали мистецькі школи і окремі художники-педагоги.

Теоретичним підґрунтям у всіх мистецьких закладах освіти слугувало академічне мистецтво. В умовах демократизації України ефективними для становлення мистецької і художньо-педагогічної освіти є «інтерпретативні» підходи методології, що з ХХ століття визнають дидактичним підґрунтям професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва у вищій школі. Назва яких походить від значення слова «інтерпретація» як творче трактування будь якого художнього твору, яке визначається ідейно-художнім задумом та індивідуальними особливостями автора.

Відповідно до змісту означених методологічних підходів збільшується потенціал експериментування у процесі навчання, діалогу як і з класичними академічними, так і з самобутніми, етнічно-регіональними мистецькими школами,

експериментування на рівні психологічних категорій (інтелектуальне – інтуїтивне), а також на рівні формальних жанрово-видових чи естетичних понять (мистецтво – ремесло) [10, с. 137].

Реалістична тенденція «інтерпретативних» методологій у художньо-педагогічній освіті домінує у викладанні живопису, рисунку, а абстрактна – у декоративному мистецтві.

Науковець Н. Сулаєва, аналізуючи розвиток мистецької освіти в Україні, доводить важливість формальних і неформальних ознак і наголошує на тому, що первинними є ознаки неформальності в мистецькій освіті, а формальності вона набуває лише після виникнення державних освітніх закладів [7].

Інноваційною ознакою сучасних мистецьких закладів разом із академічною освітою є систематична організація і проведення майстер-класів, професійних семінарів на основі власних авторських програм і методик.

У сучасних умовах розвитку демократичної держави окремі методичні прийоми і положення оптимального засвоєння знань, започатковані відомими художниками-педагогами, окремими етно-регіональними мистецькими школами бажано систематизувати і всебічно реалізовувати в системі освіти.

Виходячи з дослідженого вище можна виокремити такі періоди становлення художньо-педагогічної освіти:

1. Період зародження художньо-педагогічної освіти (XVII-XVIII ст.), – створення художніх академій і вчительських інститутів. Основний напрям в мистецтві і в художньо-педагогічній освіті – класицизм.

2. Період становлення художньо-педагогічної системи освіти (XIX ст. – II пол. XX ст.). Боротьба класичних та формалістичних течій в освіті.

3. Період розвитку художньо-педагогічної освіти (II пол. XX ст. – поч. XXI ст.). Закріплення класично-реалістичних тенденцій в змісті фахових дисциплін та запровадження інноваційних технологій.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок з напрямку. Проведений аналіз становлення художньо-педагогічної освіти дозволяє зробити висновки щодо її домінуючих методологічних підходів у викладанні дисциплін художнього спрямування на сучасному етапі розвитку освіти, а саме:

- першочерговим для сьогодення є використання у системі освіти сукупності академічних і самобутніх мистецьких шкіл і методологій;

- внутрішня гуманістична спрямованість художника-педагога як визначальний чинник виконання своїх професійних обов'язків;

- поступальний розвиток особистості студента відбувається у двох напрямках: здатних прийняти до уваги як матеріалістичний, так і ідеалістичний світогляд;

- завданням фахової підготовки майбутнього митця має стати виховання креативної особистості, здатної максимально використати свої знання і вміння і бути гнучкою до потреб суспільства.

В умовах становлення мистецько-освітнього простору в Україні з 1991 року відбувається збагачення мистецької складової кращими зразками вітчизняних художніх творів. Інноваційний підхід до художньо-педагогічної освіти полягає в поєднанні класичної академічної школи з новітніми креативними системами майстер-класів, семінарів, практикумів і стажувань на підприємствах України та зарубіжжя. На сучасному етапі розвитку освітніх технологій ці формальні теорії переглядають фахівці і позитивні їхні сторони використовують паралельно з академічними.

Формалістичні методики в мистецькій освіті повинні бути спонукою для науковців до ґрунтовних досліджень, до переосмислення змісту, форм і методів навчання для формування творчої, мислячої особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Суспільна практика засвідчує безумовну життєздатність академічної системи мистецької освіти. Свідченням цього є найпрестижніші міжнародні відзнаки студентів та випускників вітчизняних мистецьких закладів. На основі висвітлених у статті результатів дослідження можна зробити висновок, що в сучасній художньо-педагогічній освіті, яка ґрунтується на академічній системі навчання, формування фахових знань і умінь художника здійснюється на основі теоретичної моделі, здатної прийняти до уваги як матеріалістичний, так і ідеалістичний світогляд.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: історія, теорія. Підручник для студентів, аспірантів / А. М. Алексюк - К. : Либідь, 1998. - 500 с.

2. Волинець Л. Тенденції розвитку загальної мистецької освіти в країнах Європейського Союзу / Л. Волинець // Порівняльно-педагогічні студії : наук.-пед. журн. - 2009. - № 2. – С. 36-46.

3. Волков И. Ф. Творческие методы и художественные системы / И. Ф. Волков – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Искусство, 1989. – С. 95-111. (Серия: Учебник XXI века).

4. Каленюк О. М. Дидактичні засади формування фахових знань у майбутніх учителів образотворчого мистецтва: дис. ...кандидата пед. наук: 13.00.09 / Каленюк Ольга Миколаївна, - Луцьк, 2005. – 189 с.

5. Мистецька освіта в Україні: розвиток творчого потенціалу в XXI столітті: Аналітична доповідь українською, російською, англійською мовами: наук. видання / Л. М. Масол, О. В. Базелюк, О. А. Комаровська, В. Г. Муромець, В. В. Рагозіна ; за наук. ред. Л. М. Масол. – К. : Аура Букс, 2012. – 240 с.

6. Ростовцев Н. Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка: учеб. пособ. / Н. Н. Ростовцев – М. : Изобраз. искусство, 1983. – 288 с.

7. Сулаева Н. Ретроспективний аналіз розвитку мистецької освіти в Україні / Н. Сулаева // Естетика і естетика педагогічної дії. - 2014. - Вип. 7. – С. 97-106.

8. Стеценко В. І. Культура в термінах від «а» до «я». Культурологічна абетка: Навч. посібник для студентів і викладачів університету. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 174 с.

9. Суспільствознавчі науки та відродження нації: збірник наукових праць. - Луцьк, 1997. – 176 с.

10. Шмагалю Р. Словник митців-педагогів України та з України у світі (1850-1950-і рр.). – Львів: Українські технології, 2002. – 144 с.

11. Шмагалю Р. Т. Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX століття: структурування, методологія, художні позиції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора мист-ва : спец. 17.00.06 «Декоративне і прикладне мистецтво» / Р. Т. Шмагалю. – Львів, 2005. – 41 с.

REFERENCES

1. Aleksyuk A. M. Pedagogika vyshchoyi osvity Ukrainy: istoriya, teoriya. Pidruchnyk dlya studentiv, aspirantiv / A. M. Aleksyuk, – K.: Lybid', 1998. – 500 s.

2. Volynets' L. Tendentsiyi rozvytku zahal'noyi mystets'koyi osvity v krayinakh Yevropeys'koho Soyuzu /

L. Volynets' // Porivnyal'no-pedahohichni studiyi : nauk.-ped. zhurn. – 2009. – # 2. – S. 36-46.

3. Volkov Y. F. Tvorcheskiye metody y khudozhestvennyye systemy / Y. F. Volkov – 2-e yzd., uspr. y dop. – M. : Yskusstvo, 1989. – S. 95-111. (Seryya: Uchebnyk XXI veka)

4. Kalenyuk O. M. Dydaktychni zasady formuvannya fakhovykh znan' u maybutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva: dys. ...kandydata ped.. nauk: 13.00.09 / Kalenyuk Ol'ha Mykolayivna, – Luts'k, 2005. – 189 s.

5. Mystets'ka osvita v Ukrayini: rozvytok tvorchoho potentsialu v KhKhI stolitti: Analitychna dopovid' ukrayins'koyu, rosiys'koyu, anhliys'koyu movamy: nauk.

vydannya / L. M. Masol, O. V. Bazelyuk, O. A. Komarovs'ka, V. H. Muromets', V. V. Rahozina ; za nauk. red. L. M. Masol. – K. : Aura Buks, 2012. – 240 s.

6. Rostovtsev N. N. Ocherky po ystorry metodov prepodavannya rysunka: Uchebnoe posobyе. M.: Yzobraz. yskusstvo, 1983. – 288 s.

7. Sulaeva N. Retrospektyvnyy analiz rozvytku mystets'koyi osvity v Ukrayini / N. Sulaeva // Estetyka i etyka pedahohichnoyi diyi. - 2014. - Vyp. 7. – S. 97-106.

8. Stetsenko V. I. Kul'tura v terminakh vid «a» do «ya». Kul'turolohichna abetka: Navch.posibnyk dlya studentiv i vykladachiv universytetu. – L'viv: Vydavnychyy tsentr LNU imeni Ivana Franka, 2005. – 174 s.

9. Suspil'stvoznavchi nauky ta vidrodzhennya natsiyi: zbirnyk naukovykh prats'. – Luts'k, 1997. – 176 s.

10. Shmahalo R. Slovnyk myttsiv-pedahohiv Ukrayiny ta z Ukrayiny u sviti (1850-1950-i rr.). – L'viv: Ukrayins'ki tekhnolohiyi, 2002. – 144 s.

11. Shmahalo R.T. Mystets'ka osvita v Ukrayini seredyny KhIKh – seredyny KhKh stolittya: strukturuvannya, metodolohiya, khudozhni pozytsiyi : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya doktora myst-va :

spets. 17.00.06 «Dekoratyvne i prykladne mystetstvo» / R. T. Shmahalo. – L'viv, 2005. – 41 s.

Каленюк О. Н. Формирование художественно-педагогического образования в историческом дискурсе.

Аннотация. В статье проведен анализ художественно-педагогического образования XVII-XXI века. Проанализирована эффективность академической системы образования и ее реформирование на основе концептуальных идей ученых эпохи Просвещения. Рассмотрены дидактические и теоретические методы формирования профессиональных знаний художника-педагога. Осуществлено намерение осмыслить периодизацию художественно-педагогического образования. Определены доминирующие методологические подходы в преподавании специальных предметов в современном образовании. Определены приоритетные направления в формировании профессиональных знаний будущего художника.

Ключевые слова: академизм, художественно-педагогическое образование, художник-педагог, методологические подходы.

Kaleniuk O. M. Formation of artistic and pedagogical education in historical discourse.

Annotation. Analysis of the artistic and pedagogical education of the period of XVII-XXI century was researched in the article. Efficiency of the academic education system and its reformation on ideas of the age of Enlightenment was analyzed. Training features of art teachers in Europe and the creation of a national educational system and the preparation of national teacher staff in Ukraine were defined. Didactic and theoretical

methods of professional knowledge formation of an artist-teacher are considered. Intention of periodization understanding of artistic and pedagogical education was implemented. The dominating methodological approaches in teaching of professional subjects in modern education were outlined. Priority areas in professional knowledge formation of future artist were determined.

Keywords: *academism, artistic and pedagogical education, artist-teacher, methodological approaches.*

УДК 73.021

Балог А. С.,

доцент, заслужений художник України

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ ФЕНОМЕН ТВОРЧОСТІ ІВАНА МЕШТРОВИЧА: УКРАЇНСЬКИЙ АКЦЕНТ

***Анотація.** У статті розглядається художньо-естетичний феномен творчої спадщини видатного хорватського скульптора Івана Мештровича крізь образну систему сучасного українського пластичного мистецтва. Висвітлено важливі аргументи, що засвідчують вплив творчості видатного митця на київську школу скульптури.*

***Ключові слова:** феномен, Іван Мештрович, Огюст Роден, київська школа скульптури, вплив, парадигма.*

***Постановка проблеми, її зв'язок із важливими завданнями.** Творча спадщина видатного хорватської американського скульптора й архітектора Івана Мештровича вже достатньо досліджена у світовій мистецтвознавчій науці. Ми резюмуємо проблеми національної самоідентичності митця, його місця в*

